

תשע אחיות

מחזה קצר

מאת שי שבתאי

דמויות:

שלוש הגראיות- דיינאו, איינאו, פמפרדו

שלוש המכשפות מן המחזה מקבת'

שלוש האחיות מן המחזה של צ'כוב- מאשה, אולגה, אירינה

כל התפקידים יגולמו על ידי שלוש שחקניות.

מקום וזמן ההתרחשות: על פי בחירת הבמאית

תשע אחיות

מספרת: (יכול להיות גם קול בלבד)

"שלוש אחיות, מאת ש"י עגנון.

שלוש אחיות דרו בבית אפל והיו תופרות כלי לבן לאחרים. מאור הבוקר עד חצות לילה, ממוצאי שבת עד ערב שבת עם חשכה לא זזו מאצבעותיהן לא מספריים ולא מחט ולא פסקה גניחה מלבן, לא בימות החמה ולא בימות הגשמים. אבל ברכה לא ראו בעמלן. ואם מצאו פת חרבה לא היה בה כדי שביעה. פעם אחת נתעסקו בעשיית כתונת נאה לכלה עשירה. מסיימו מלאכתן נזכרו צרתן שאין להן כלום חוץ מעורן על בשרן, ואף הוא מזקין ותושש.

נתמלא לבן צער. "

על הבמה שלוש הגראיות, נערות זקנות, בעלות שן אחת ועין אחת. פמפרדו עומדת ומחזיקה את העין בידה. איינאו ודיינאו אוכלות לסירוגין, בעזרת השן היחידה.

איינאו: פאם, בואי לאכול.

דיינאו: כן, חי האלים, תיכף לא יישאר לך כלום.

איינאו: מה את רואה שם?

דיינאו: היא מחכה לנער מהחלומות שלנו.

פמפרדו: עין אחת, חלום אחד.

איינאו: הנבואות האלה שוות לתחת.

פמפרדו: הנבואות תמיד מתגשמות.

איינאו: הנבואות מתגשמות למי שנחשב. לאדיפוס-

דיינאו: טפו!

איינאו: אודיסאוס-

דיינאו: נבלה!

איינאו: אפילו לקסנתיאס, העבד החצוף!

דיינאו: ומה אתנו?

איינאו: שלוש זקנות, שלוש נולדנו ושלוש נמות, אנחנו בסך הכול גראיות, למי איכפת. אנחנו לא מוזות-

דיינאו: לא.

איינאו: לא מוירות-

דיינאו: לא.

איינאו: אפילו אחיותינו הגורגונות יותר נחשבות. כולם יודעים מי זו מדוזה. אז למה לעזאזל שיתגשמו הנבואות עבורנו? למה שהחלום שחלמנו על פרסאוס יתרחש? מישהו בכלל משתין לכיוון שלנו? אפילו את העין האחת קיבלנו רק אחרי תחנונים. אין צדק בעולם. אני אומרת לכן אחיות, אם זה ימשך ככה, אנחנו צריכות ללכת לזאוס ולומר לו חד וחלק, אדון נכבד, אבי האלים, אם אתה לא משנה כאן משהו מהיסוד, אנחנו-

דיינאו: אנחנו?

איינאו: נעזוב!

דיינאו: נ. ואז?

איינאו: צודקת. אנחנו, אנחנו- אנחנו נמות! נתאבד.

פמפרדו: שלוש נולדנו ושלוש נמות!

דיינאו: כן. בסדר. אפשר כבר ביס?

איינאו: דייני, חי ארטמיס, את חרא של ציידת.

דיינאו: הוי, תסתמי ותאכלי.

איינאו: למה את תמיד מביאה את הדייגים הזקנים האלה, תראי, אין בשר בכלל, הכל יבש ומצומק, כולו נראה כמו איזה שק אשכים בן מאה.

דיינאו: כי זה מי שמסתובב כאן, מה לעשות! פאם, בואי כבר.

איינאו: תני לי את הביס האחרון-

דיינאו: הוי, לו רק יכולתי לעזוב אתכן, אפילו ליום אחד-

איינאו: דיינאו, את אוכלת את זה? תני לי-

דיינאו: (אוכלת את החתיכה האחרונה, קמה עם השן היחידה) תצודי בעצמך.

איינאו: (קמה) פרוצה! תרטה בת סטירומודורוס! איפה את? אני אצוד לי אחד צעיר, ואוכל את כולו לבדי- בואי הנה!

איינאו מנסה לתפוס את דיינאו, שתיהן נתקלות בפמפרדו.

פמפרדו: ששש!!! אני רואה אותו מתקרב!

איינאו: הרעב גורם לך לחזיונות אחות.

דיינאו: תני לראות-

פמפרדו: כן, זה הוא, אין ספק.

איינאו: מי?

דיינאו: תני לראות!

פמפרדו מעבירה את העין לדיינאו.

דיינאו: (מביטה) אהההה... כן... זה נחמד...

איינאו: גם אני רוצה!

דיינאו מעבירה את העין לאיינאו.

איינאו: (מביטה) מי זה החתיך הזה?

פמפרדו: פרסאוס...ס...ס...ס...ס...ס...ס...ס...

דיינאו: פרסאוס...ס...ס...ס...ס...ס...

איינאו: סוף סוף, בשר טרי

פמפרדו: הוא נראה בדיוק כמו בחלום.

איינאו: אני לא מאמינה... הוא שמע אותנו...

דיינאו: מי?

איינאו: זאוס, הוא שמע אותנו, יש אלים!

פמפרדו:קדימה אחיות-

השלוש מעבירות במהלך הדיאלוג הבא את העין ביניהן.

דיינאו: שלוש שנים ועוד שלושה חודשים

איינאו: שלושה שבועות ושלושה ימים

פמפרדו:ובשעה השלישית

איינאו: בדקה השלישית

דיינאו: בדיוק במחציתה

יחד: פרסאוס ייפול!

איינאו: כמה הוא רחוק?

דיינאו: הוא בלב האוקיינוס

איינאו: הוא שלי!

דיינאו: למה שלך?

איינאו: אני הבכורה.

דיינאו: אני היפה.

פמפרדו:אני החכמה.

איינאו: נעבוד יחד.

דיינאו: כאילו יש לנו ברירה.

פמפרדו:הנבואה הייתה מאוד ברורה. זה או אנחנו או הוא, יש לנו קצת זמן להתכונן. איינאו, את תהיי בן התמותה, פרסאוס.

איינאו הולכת הצידה.

פמפרדו:דיינאו, את על המשמר.

דיינאו: תני לי את העין-

איינאו: לא, העין צריכה להיות אצלי.

פמפרדו:איינאו צודקת, לבן האדם שתי עיניים, הוא רואה היטב.

דיינאו: אבל לא רחוק כמונו.

איינאו: איזה כיף. סוף סוף משהו קורה כאן.

פמפרדו:שקט! לילה, השעה השלישית של החושך, פרסאוס נכנס-

איינאו לא זזה.

פמפרדו:פרסאוס נכנס!

איינאו: אה, כן, כן- (היא מתחילה ללכת מסביב)

פמפרדו:מגשש דרכו באפלה. לבו הולם, רקותיו פועמות בחוזקה, אגלי זיעה נוטפים ממצחו, ניכר בו כי הוא אינו יודע את דרכו, ואז לפתע-

דיינאו מתנפלת עם השן על איינאו, מתחילה מריבה.

פמפרדו:היי, רגע, קאט! קאט!

איינאו: כמעט הרגת אותי מטומטמת! תסתכלי לאן שאת הולכת?

דיינאו: העין אצלך גאון!

פמפרדו:היי, לא יהיה לנו סיכוי מולו ככה! מהתחלה!

דיינאו: אני יכולה להיות פרסאוס?

פמפרדו:טוב. תתחלפו.

הן מחליפות את העין והשן.

פמפרדו:פרסאוס הצעיר, צועד לאט, ליבו מלא חשש-

דיינאו מתחילה ללכת סביב.

פמפרדו:כל חושיו דרוכים, שריריו מתוחים, עיניו הבהירות מתמקדות באפלה הגוברת-

איינאו: כן, כן, זעה קרה, אגלים נוטפים, אפשר כבר לתפוס אותו?

פמפרדו:ואז, לפתע, הוא מבחין בתזוזה חשודה-

איינאו קופצת על דיינאו, מתפתח ריב. פמפרדו מפרידה, ולוקחת את העין ואת השן. איינאו ודיינאו נוהמות.

פמפרדו:יום יבוא ואעזוב. אקח אתי את השן והעין, ואשאיר אתכן שתי מטומטמות, לריב עד שתצא לכן הנשמה.

איינאו: אני הבכורה!

דיינאו: אני היפה!

פמפרדו:שקט. הוא בא.

הן יוצאות.

מספרת:

"נתאנחה אחת ואמרה כל ימינו אנו יושבות ומתייגעות לאחרות ואנו אפילו פיסת בד כדי לעשות לעצמנו תכריכים אין לנו.

אמרה שנייה אחותי, אל תפתחי פה לשטן. ואף היא נתאנחה עד שזלגה דמעה.

ביקשה שלישית לומר אף היא דבר. כיוון שפתחה לדבר ניתזה צינורה של דם מפיה וטינפה את הכתונת."

לבמה נכנסות שלוש המכשפות מן המחזה מקבת'. הן נושאות שקיות סופר.

א: אחות קטנה, הבאנו הכל?

ב: הכל כאן אחות

א: לא פניתי אלייך.

ג: אני הקטנה.

- ב: גם אני קטנה ממנה.
- ג: שאבדוק את הרשימה? גף צפרדע?
- ב: יש-
- ג: עין טריטון?
- א: כן-
- ג: ראש אפעה, עוקצי שפיפון?
- ב: רגע- לא רואה את זה כאן-
- א: מי הייתה במחלקת נחשים?
- ג: אה, רגע, זה בטח אצלי. כן. או קיי, אז ככה, יש עוד- קשקש דרקון, שן של זאב, קרביים של כריש רעב, מומית מכשפה בלה, פטריות של תרעלה, כבד טמא של יהודי, מעי של כבש, טלף גדי, שורש רוש ולענה, אף של טורקי בלי אמונה, אצבע של תינוק קטון שנחנק בלידתו ואמו – זונה זולה- זרקה אותו לתעלה, מיץ מרה של נמרה- -
- א: מיץ מרה?
- ב: אני לא זוכרת שראיתי בקופה מיץ מרה של נמרה.
- א: אין לנו בבית?
- ב: כנראה שאין, אחרת לא הייתי מוסיפה את זה לרשימה.
- ג: אפשר בטח להשתמש במשהו אחר.
- א: אי אפשר לסמוך עלייך אחות קטנה.
- ג: היי, אני לא-
- א: התכוונתי אליה-
- ב: עכשיו אני הקטנה?
- א: את הקטנה, היא הקטנטנה, וכל מה שתכננו לעשות למקבת' יידפק בגלל חוסר האחריות שלכן.

- ג: אולי נשים במקום מיץ המרה דמעות של עטלף עייף?
- א: זאת לא העונה.
- ב: מיץ מקק מרוסק?
- א: זה לא ייתן את האפקט שרצינו.
- ב: אז בסדר, קצת פחות שואו. גם ככה התעייפתי מהמקבת' הזה.
- ג: כן, הוא קנה כל מילה.
- א: והוא לא יקנה כלום, אם בפעם הבאה לא נראה לו את החזיונות.
- ב: אז תקפצי רגע לשכנה, תבקשי כמה טיפות מיץ מרה.
- א: אני?
- ב: מה הבעיה?
- א: אני הבכורה.
- ב: אני היפה.
- ג: אני אלך.

מכשפה ג יוצאת. מכשפה א מסדרת את המצרכים בתוך קדרה גדולה.

- א: את צריכה להניח לה אחות.
- ב: שתמות.
- א: שלוש נולדנו ושלוש נמות! תפסיקי כבר עם כל ה"אני יפה" שלך. את גורמת לאחותנו צער.
- ב: היא צריכה להכיר במציאות.
- א: אנחנו חייבות להישאר יחד. אם תמשיכי להבדיל את עצמך, הכול יתפרק וירד לטמיון.
- ב: מתי הוא בא?
- א: עוד מעט.
- ב: ואחר כך מה?
- א: מה?
- ב: לא נמאס לך קצת?
- א: ממה?
- ב: אני חשבתי שנוכל לעשות משהו שונה. קצת אחרת.
- א: אנחנו בנות הגורל המקוללות, מכשפות מבטן ומלידה.
- ב: זה אומר שאנחנו חייבות את כל זה?
- א: מה זה "כל זה"?
- ב: כל ה- "כוח, רוח, תפוח, דג מלוח, לא ננוח" ... אני רוצה לממש את היופי שלי. בא לי שפעם אחת מקבת' יראה שאנחנו גם נשים, לא רק מפלצות.
- א: עפת על עצמך אחות. את אולי יפה ממני, בטח יפה מאחותנו הקטנה, אבל באופן יחסי בייבי. לעומת לידי מקבת' למשל, את קרפדה.

- ב: באמת?
- א: את פשוט קצת פחות שעירה מאתנו, זה הכול.
- ב: את כל כך שקופה.
- א: את רוצה אותו.
- ב: וואלה?
- א: את דלוקה על מקבת'.
- ב: באמת, תעשי לי טובה אחות-
- א: שאני אבדוק? שתי טיפות של עסיס פרח אלמוות יגלו הכול-

ג נכנסת, מתנשמת. נראית נרגשת.

- א: הבאת מיץ מרה?

ג מגישה ל- א כוס עם מיץ מרה.

- ב: מה קרה?
- ג: מממ?
- ב: אחות גדולה, תראי את אחותנו. היא סמוקה כמו תחת של תינוק אחרי אמבטיה.
- א: אין זמן. מקבת' צריך להגיע-
- ב: כבר? אבל לא הספקתי בכלל להתכונן-
- ג: מה יש לך להתכונן?
- ב: כלום, רק איזה סירוק קטן אולי, בכל זאת-
- ג: סירוק?
- ב: קטן.
- א: די אחות, בואו, נחזור על הטקסט- כוח רוח, לא ננוח, אש עולה וסיר נפוח- נו- מה קורה?
- ג: (ל ב')למה את כל כך מתרגשת אחות?
- ב: למה את אדומה כמו תחת של בבון?
- א: היי! – "צננו בדם של קוף-"
- ב: שאלתי אותך משהו.
- ג: אני שאלתי ראשונה.
- ב: אני לא מאמינה. זונה. זונה קטנה ומושתנת.
- ג: תסתמי!
- א: נו! מקבת' כל רגע-
- ב: אחות גדולה, כבי את האש מתחת לקדרה. מקבת' כבר לא יבוא הלילה. נכון אחות קטנה?
- א: קטנטנה, על מה היא מקשקשת?
- ג: את אולי יפה ממני, אבל הוא שלי.

ב מתנפלת על ג, א מפרידה.

- א: איפה הוא?
ג: בדרכו לטירה, להיפרד מליידי מקבת!
א: מה עשית?
ב: הוא היה שלי!
ג: הוא לא סבל אותך! הוא אמר לי שכבר בפעם הראשונה שראה אותנו, שם לב איך את לוטשת אליו עיניים, משרבבת שפתיים, קוראת לו בחושניות "לורד גלאמיס" ... אבל הוא לא שם עלייך אחות. אותי הוא רוצה, אותי הוא ייקח.
א: שלוש נולדנו ושלוש נמות!
ב: אחות רעה מבטן אם, זנב דישון ועין ראם, חלב עטלפים חמוץ-
ג: (מטילה קללה משלה) אחות שנייה מבין שלוש, עור יבש של עכברוש-
ב: אוזן כלב, בן עקרב-
ג: כרוב רטוב, כנפי חגב-
ב: את מקבת' לא תקבלי-
ג: מקבת' המלך הוא שלי-
א: שקט! הס! חזיז ורעם! ייפסק בזה הזעם! (מטילה לקדרה משהו, פיצוץ)

יוצאות. חושך.

מספרת:

כשהביאה את הכתונת אצל הכלה, יצא הגביר מטרקלינו. ראה את הכתם. גער בתופרת והוציאה בנזיפה. ואין צריך לומר שלא נתן לה שכרה.
הוי, אילו רקקה שנייה דם והשלישית הייתה בוכה, יכולים היינו לכבס את הכתונת בדמעותיה ולא היה הגביר בא לידי כעס. אבל אין הכול עשוי יפה בעתו.

לבמה נכנסות אולגה, מאשה, אירינה, שלוש האחיות מהמחזה של צ'כוב. אולגה עם זר פרחים קטן. אירינה עם מזוודה גדולה.

מאשה: אוליה וניאניצ'קה, צמד חמד. האחת עם זר פרחים והשנייה עם מזוודה. אולי תחליפו?
אולגה: אין צורך בסרקזם מאשה.
מאשה: וממי הזר אחות?
אולגה: זה? סתם. שום דבר.
מאשה: שום-כלום שכזה, מתחיל בפרחים ונגמר בדמעות.

אירינה פונה לצאת.

מאשה: רק רגע אחות קטנה!
אולגה: (לאירינה) ניאניצ'קה, לאן?
מאשה: את באמת שואלת?

אולגה: ואם הייתי מגיעה עוד כמה דקות?

מאשה: נו? ומה אם? אז לא הייתה כאן כבר. כפי שכבר לא תהיה.

אולגה: אירינה, אל תלכי.

מאשה: כן, ניאניצ'קה, הישארי עמנו עוד קצת, כדי שתוכלי לראות את אוליה מביאה הביתה עוד זרים, עוד פרחים, עוד ועוד.

אולגה: הקנאה לא הולמת אותך מאשה.

מאשה: לכי לך לשלום ניאניצ'קה, מה לך כאן, אמרתי לך שהעיר הזו תכלה אותך.

אולגה: **(תופסת את המזוודה)** היא לא הולכת.

מאשה: **(תופסת את המזוודה)** היא תאחר את הרכבת בגללך.

אולגה: אני רוצה שנדבר.

מאשה: דיברנו די.

אולגה: לאן אירינה?

מאשה: הניחי לה. לו יכולתי, הייתי הולכת גם.

אולגה: לכי. לא אעצור בעדך.

מאשה: לשם מה? הרי שם וכאן, היינו הך. אבל אחותנו הקטנה, זה משהו אחר. יפה, מלאת תקוות וחלומות. אני את כל חלומותיי כבר חלמתי פעמיים, את חלקם אפילו חלמתי לאחור.

אולגה: בבקשה ניאנוצ'קה-

מאשה: אל תקשיבי לה-

אולגה: אל תלכי-

מאשה: לכי!

אירינה: די! **(מתרחקת מהן)** אתן- אתן, שתיכן-

מאשה: הנה זה בא.

אירינה: כמה סיפורים שמעתי מכן, כמה הבטחות, מוסקבה, רצינו שלושתנו, אמרנו נהיה יחד, שלוש נולדנו ושלוש נמות, שלוש נחיה, כאן במוסקבה.

אולגה: ושלוש אנו כאן, וגם אם קשה, אני מבטיחה לך ניאנוצ'קה, הנה, את המשרה של מנהלת הגימנסיה אקבל, היה ריאיון מאוד מוצלח אגב, לא שאלתן אותי אפילו-

מאשה: כן. הפרחים מעידים על פגישה נפלאה.

אירינה: אין לי טעם בחיי.

אולגה: אעזור לך, תוכלי להיות מחנכת בגימנסיה-

מאשה: אוליה הקדושה. את לא רוצה שהיא תלך כיוון שאת כל הנאתך את שואבת מן הסבל שלה.

אירינה: הפכתן אותי למשרתת כאן. שעות רבות, מעלות השחר ועד לשקיעת החמה, אני מסדרת, וקונה, מבשלת ומכבסת, ומאשה מהלכת לה ברחובות, מביטה בחלונות הראווה, ואולגה מחפשת עבודה, ואני, מה אתי?

מאשה: ומי עוצר בעדך לבוא אתי להביט בחלונות הראווה?

אירינה: משעמם.

אולגה: כפזית טובה.

מאשה: סליחה?

אולגה: ניאנוצ'קה. את.

אירינה: אני עוזבת.

אולגה: לכי.

מאשה: בבקשה.

אירינה: אוליה, אל תכעסי-

אולגה: יום אחר יום, במשך שנים, ביושבך ובקומך, על שפתייך עלתה מילה אחת בלבד, מוסקבה, מוסקבה, למוסקבה. נטשתי עבודה, תלמידים, חברים ומכרים, רציתי שתתעודדנה, שתיכן, ואת מתלוננת על כך שמצאתי לנו בית, מצאתי היום עבודה, אני מביאה את האוכל שאת מבשלת, אני קונה את הבגדים שאת מכבסת, אני-

מאשה: את מלאך אוליה, אבל הכנפיים שלך כבדות, הן חונקות אותה.

שתיקה.

אולגה: זה נכון ניאנוצ'קה?

מאשה: את זר הפרחים הזה היתה צריכה אחותנו לקבל, לא את. קחי את המזוודה אולגה, חזרי לעירנו הקטנה, חזרי לבית הספר שאהבת.

אולגה: ניאנוצ'קה?

מאשה: שתיקה כהסכמה.

אולגה נותנת את הזר לאירינה, נוטלת את המזוודה.

אולגה: זה מה שאתן רוצות?

אירינה מחבקת את אולגה.

אולגה: שלוש נולדנו ושלוש נמות. נחזור כולנו הביתה. נתחיל מחדש.

אירינה מהנהנת. מאשה מגחכת.

מאשה: שלוש נולדנו, ולבד נמות. אתן יכולות לחזור.

אירינה: מאשינקה, בואי אתנו, בבקשה-

מאשה: לשם מה? אין לי חפץ לא בזרי פרחים, ולא במזוודות. שבעתי מגברים, ושבעתי מתקוות שווא. בכל השעות שחשבתן שבהן הבטתי בחלונות ראווה, ניגנתי בחנויות הפסנתרים בארבאט. אף לא אחד עצר להקשיב.

אולגה: לא נעזוב אותך. הרי לבדך לא תשרדי כאן.

מאשה: איזה משחק שפל לו לאלוהים. נתן לך אחותי הגדולה את כל הכוח והמרץ, לעבוד, לשאוף, להתקדם. נתן לך אחותי הקטנה את יופיך ודמיוןך. ומה נתן לי? לו רק היה מחליף בינינו, היינו שלוש האחיות המוצלחות בעולם.

אירינה: אני היפה.

אולגה: אני הבכורה.

מאשה: אני החכמה. אז מה.

אולגה: ממילא הרכבת כבר יצאה. אני מציעה שנשוחח על הדברים מחר.

אירינה: כן, מחר.

אולגה: שנשב לאכול?

אירינה: אוי, שכחתי את הצלי-

אולגה ואירינה יוצאות. מאשה ממתינה מעט, לוקחת את המזוודה ופונה לכיוון היציאה.

חושך.

מספרת:

הוי, אילו רקקה שנייה דם והשלישית הייתה בוכה, יכולים היינו לכבס את הכתונת בדמעותיה ולא היה הגביר בא לידי כעס. אבל אין הכול עשוי יפה בעתו. ואפילו הכול היה עשוי יפה בעתו, כלומר אילו הייתה זו בוכה אחר שזו רקקה דם, עדיין אין כאן משום נחמה גמורה.

סוף.